

ЗЕЛЕНИ ПАСЈИ ДАНИ

1.

Пасји дани средином фебруара, односно распуст, били су са мном у Никарагви. Они су били такође и са никарагванским ученицима којима је, два дана након мог доласка у Гранаду, почињала нова школска година. На Тргу независности вијорила се плаво-бела национална застава док је беличасто-плаво небо наткрилило Гранаду. На пијаци продавци су мели јучерашње смеће, фијакери са упрегнутим коњима су стајали у реду, чекајући клијенте, а младе проститутке, које су око поноћи стајале на углу пијаце, вероватно у ово рано доба дана још слатко спавају. Пси луталице претраживали су разбацано смеће. Са хотелске терасе допирао је мирис јутарње кафе, а конобари, обучени у беле блузе, послуживали су госте хотела. Фебруар је у Никарагви топао, без кише. Само је једном од језера наишао кишни облак, али је у трену био развејан ветровима и, просувши неколико капљица, као крављим млеком, нестао је иза дрвећа на врховима вулкана Момбачо. Свако јутро, након туширања, разгледао сам влажно зеленило Момбача, које се надвило над поцрнелим крововима зграда. Прозор моје туш-кабине био је окренут управо према вулкану, чији су врх често обавијали бели облаци, попут снега, које би недуго потом растерали снажни ветрови. За неколико дана у Гранади навикао сам да је прво што угледам – вулкан Момбачо, и прво што чујем – неразумљиви звуци људских гласова, који су допирали из суседних улица. Били су то гласови уличних продаваца, који су већ пржили месо, банане, кромпир и кукуруз за продају. Јутарња кафа на тераси и зелени фебруар после Њујорка били су лако сварљиви за мој желудац и моју свест, мада су ме збуњивали то подмукло лишће на дрвећу и упаљене лампе цветова усред зиме, али се на све навикаваш већ наредног дана по доласку у ову земљу.

2.

Долазећи у туђи, мени сасвим непознат град, хватам себе у мисли да су овај сусрет, ових неколико дана, дати мени да истражим трагове сопствене пролазности. Данас – то је Гранада, средњовековни никарагвански град међу вулканима и језером; и данашњи ти – између четрдесете и педесете. Ти тражиш од Гранаде отвореност, као да хваташ за руку жену, којој желиш да упутиш неколико речи одушевљења; и, као офуцани пас са Трга независности, изоштраваш њух и слух, да не погрешеш на ком си се месту обрео и које речи треба да изговориш. У томе ти могу помоћи песме, али оне још нису написане. Можда си зато и долетео у Гранаду? Можда зато да осетиш шта је

Гранада – то је град твог умора, град твојих пасјих дана, град зелене боје – усковитланог фебруарског дрвећа и одеће Аустралијанке. Можда зато што је овој пролазности нужно потребна станица, место у коме су обојени зидови фасада и прашњава деца – то је пролазност, мада је у Латинској Америци пролазност индикативна, колористична, сексуална, телесна, музичка – и зато постојана.

3.

Са хотелске терасе свакодневни живот се своди на керамичке боце и вазе, осликане свиралама, музиком, која не престаје. У хотелским двориштима под палмама – плави цинс неба и фонтана гугучу, попут голубова, а седећи у столици за љуљање на хотелској тераси свет ти се љуља зеленим бојама док се мириси разливају с опојним димом пржених банана и говеђега меса. Нећу погрешити ако кажем да музика, све са коњима и псима, вулканском прашином нанесеном ветровима, зеленим сенкама дрвећа и бојама карневала, заробљава овај градић у свој загрљај, као пролазна љубавница. Испочетка, негде после свакодневне сијесте, коју заслужује сваки Никарагванац, у лежаљци или просто на улици, на тротоару, или пак наслонивши се о стабло дрвета – музика долази са бубњем и великом дрвеном лутком у блештавој хаљини, накарминисаних усана и јагодица – лутка оживљава и врти се, бубањ немилосрдно одзвања, а најмлађи учесник скупља новац. У средини процесије, одевен у метални оквир, иде луткар, а руке ове двометарске лепотице, док се врти око себе, шире се и захватају топао ваздух, густ као сируп којим поливају лед и продају га као сладолед.

4.

Стекао сам утисак да топлота подстиче музику и још већом снагом тера крв у жилама, тако да она не само да дозрева у зеленим плодовима кафе, не само да подстиче раст пиринчаних стабљика или се пресијава на златним одливцима кукурузног зрна; она балансира и уравнотежује живот и смрт, као и зеленило на падинама и таму нагорелих поља, мршавих крава и коња, она успављује уморне становнике и буди се у карневалском походу, она тражи излаз, и овај излаз, неповратни излаз у једном правцу, јесу љубав и сиромаштво. Сиромаштво мења историју, али не мења начин живљења и преживљавања. Обилазио сам, око поноћи, утихлу пијацу, а на углу, под дрветом, стајале су четири девојке. Оне су се прве јавиле мени, нешто налик на *Hola*, а ја сам им нешто одговорио. Оне су стајале и кикотале се, не базирајући се много на пролазнице. Под њиховим дрветом лежао је бели пас, а поред њега, забалављен и прљав, пијанац. Није баш било јасно: да ли је заспао од умора, да ли се налио неким јефтиним пићем, нити да ли уопште има свој дом. Мој хотел је био у непосредној близини, око два минута хода од ових девојака, од дрвета са псом и заспалим човеком. Светла у хотелу већ су била погашена, само је над терасом жућкасто светло, као псећа мокраћа, заливало околну таму, у којој су усамљенички штрчале столице за љуљање. Сео сам у једну од њих, живот и музика су у ово доба утихнули, покривши се сновима. Горе су

светлуцали крупни плодови звезда, а изнад језера се подигао ветар и разносио песак празним улицама. Заклопио сам очи. *Señor* – зачуло се крај мене; отворио сам очи и спазио да поред мене, у столици за љуљање, седи једна од оне четири девојке. Било јој је не више од петнаест, или пак максимум шеснаест. *Señor* – поновила је, као да је белим зубима обојила ову реч-обраћање. *Three dollars and full service*¹ – продужила је малолетна проститутка. Очигледно бизнис данас није ишао – помислио сам, па сам је, да бих продужио разговор, упитао: *How old are you? Twenty one?*² – слагала је она. *What is your name?*³ *Gabriela*. Ове ноћи она је могла рећи било које име, било коју годину и измислити било који разлог зашто виси на углу улице. У њеном погледу није било ничег необичног, нити срамежљивог. Она је дошла ове ноћи да тргује својим телом исто тако како дању на том месту продају керамичке производе или бижутерију. *Señor* – поновила је она, проучавајући ме – *three dollars plus Coca Cola. Coca Cola is your favorite drink?*⁴ – упитао сам Габријелу. *You know, man, after sex I like Coca Cola.*⁵ Напио сам у џепу сто кордоба: *Gabriela, please buy for yourself couple of bottles.*⁶

5.

Пењао сам се на вулкан Момбачо, над којим су крстарили орлови. Они су подметали своја широка крила ветровима, као да су тренирали инстинкт смрти, показујући ми привлачност летења. На вулкан су надирали облаци, да би се затим стремкнули у дрвећем обрастао кратер, стељући собом меку перину, коју ће помести порозни ветрови, са рупама, са цвиљењем свирала. Мокро дрвеће, обрасло маховином, пратило је мој пут са северне падине вулкана. Изашавши из влажне шуме на благу падину, оставивши ветровима и маглама мокро срце вулкана, уочио сам разнотравље, које се на јужној падини прострло преда мном попут чекиња на лицу. У даљини, у плаветнилу и зеленилу, назирала се Гранада, назирало се језеро Никарагва, поједини чамци и неколико острваца. Мој раст је сада био на висини вулкана, са чије висине су ми снажни ветрови одузимали дах. Облаци су промицали у равни мојих очију, а град се могао сместити на мој длан. Заправо могао сам га њиме прекрити, скупити у шаку. Могао сам чак да дохватим руком тих неколико чамаца, те рибаре и просто захватити воде из језера заједно са воденим биљем и рибама. Испод земље пробијала се тамносива и плава пара, стискало се мокро море вулкана, он је дисао кроз ноздрве отвора, живео је са градом и језером. Виђао сам га сваког јутра са прозора туш-кабине, његова конусна рамена и ветровима расплинуто зеленило. Сада сам и ја био део тог зеленила и раскоши, а град је у својој удаљености био уска испружена рука, топао прах, тамножуте поморанце.

¹ „Три долара и комплетна услуга.“ (Ова и све остале примедбе су преводиоачеве.)

² „Колико имаш година?“ „Двадесет једну.“

³ „Како се зовеш?“

⁴ „Три долара и кока-кола.“ „Кока-кола је твоје омиљено пиће?“

⁵ „Знаш, човече, после секса ми прија кока-кола.“

⁶ „Габријела, ево изволи, купи себи неколико боца.“

6.

У Никарагви је, рекло би се, све лишено трајања. Враћајући се из града Дистингви-до, до којег се из Гранаде путује не више од четрдесет минута, током којих успеваш да издвојиш из непрекидне траке пејзажа неке детаље, сасвим ситне: постелину на конопцу за сушење испред дрвене уџерице, мршаву краву, палме, сељака који лежи у viseћој мрежи, путнике у кабини џипа, жућкаста поља фарме, путничке аутобусе, којима у Њујорку возе ученике у школу, а овде путнике – а кад се ових нагура пун аутобус, онда излазе на резервна врата, за случај опасности. Никарагвански живот се одједном прекида – испред је погребна поворка. На црним резбареним погребним колима, иза стакла је – ковчег, а у црном прслуку, са цилиндром и белим рукавицама, сличан мађионичару у циркусу, седи кочијаш. Два коња, која вуку покојника, упрегнута су уздама опточеним металним украсима. Жега, иза кола је литија – родбина и пријатељи преминулог под сунцобранима, процесија се креће споро, успоравајући целокупни саобраћај. Ова привременост, која је извирила из погребне поворке, слична је карневалу, а ове људе, кочијаша, погребна кола, можда су и позајмили са неког карневала, као и живота, који се претаче у смрт и смрт, која се провлачи кроз живот. Ако се нека од примитивних форми живота, неки парамецијум, креће у смеру смрти, за њу је важно само кретање. Ако се карневал на улици Гранаде креће и прелива формама, звуцима и бојама, онда је за његове учеснике важно да се осете делом тог великог догађаја, да осете ту невидљиву нит, која везује све нас за садашње време ове улице. Заједничко време, подељено, као поморанџа коју разрезају улични продавци за своје купце, храни вас осећањем живота. Ја сам први пут, на фебруарском сунцу Гранаде, гутао музику карневала, док је цела карневалска процесија стајала поред Цркве *De la Merced*, док је оркестар, наслонивши се на поцрнели црквени зид, чекао – неке групе девојака су поправљале чарапе на листовима ногу, чешљеве у фризурама, цветове на одећи, док се сâм карневал још спремао да спере прашину нанету током ноћи са језера, а мени је све то деловало као незауостављив ток реке, олујно прочишћење, победнички наступ војске која осваја овај град. Карневалски процес је почео са поезијом, коју су читали на сваком углу улица, а која је дељена као минерална вода у време жеге. Град, који се излио на ове улице, ишао је у сусрет овој стихији, заведено и послушно.

7.

Једног од наредних дана, зелених и спарних, прошавши пијацом за туристе, након што су је помели, и пошто су се штрокави пси пробудили у потрази за било каквом храном, отишао сам у правцу језера без икаквог циља. Само сам ишао улицама. Удаљавајући се од Трга независности, зграде су постајале све мање привлачне, уличицама су такође лутали пси; јутарња свежина, која је ноћу пристизала са језера, још се није загрејала, само је мирис кафе лутао заједно са псима. Улице Гранаде – то је једноставан лавиринт офарбаних зидова, понекад окречених у бело, зато мириси кафе и јутрошњих помија тумарају од зида до зида, сударајући се, а затим испаре увис,

стварајући облаке за врх вулкана и меку пелену за небо. Ова једнообразност зидова, који се вуку од улице до улице, од раскршћа до раскршћа, чини се, скрива од страног ока било какав живот. Карневал – то је живот на јавној сцени; ван карневала таквог живота у Гранади нема; све друго је прикривено и сакривено, стављено под кључ, иза невеликих квадрата прозора и иза тешких улазних врата. Зидови су готово исти, врата такође, живот иза тих зидова и врата је такође исти, мада је сличност само спољашња. Било који правац води ван града, а повратак је – увек на Трг независности. Праве улице завршавају раскршћима, на трговима су саграђене цркве. Те цркве су средњовековне, поцрнеле од киша и времена.

8.

Имао сам неколико телефона којима сам се, за сваки случај, обезбедио у Њујорку, да би се, ако испадне таква прилика, сусрео са неколико становника Никарагве, иначе бившим Европљанима. Један позив, прекривен гранадском прашином, упутио сам у дом у Манагви. Телефону нико није пришао, очигледно никог од домаћина није било код куће. Обећао сам им да ћу послати поруку, ако негде нађем интернет. Још један позив – младој професорки из Ратерса, која се из Хондураса преселила у Гранаду. И трећи, последњи – француском уметнику. Француз се јавио и, како се испоставило, он станује неколико блокова од мог хотела. Договорили смо сусрет за пола четири, на крају сијесте, кад се његова супруга врати из гимнастичке сале. Жан-Марк ме је у договорено време чекао, стојећи у полуотвореним вратима, у мајици и шортсу, умрљаним бојом. Ушли смо унутра у велико предсобље, обојено у плаво, потпуно исто као и спољашњи зидови Марковог дома. *Ту код мене је ђривајйна галерија, излажем и ђрогајем своје слике* – објаснио је домаћин. По свему је деловало да је овај дом, чије су собе смештене у приземљу, а које прелазе из једне у другу, као својеврсна веза времена и ланац простора. Ако у њега урониш, даје ти нове углове посматрања и осећај урањања у стварни живот. Тај начин живота, који је сакривен иза компактних зидова ових, у својој сличности, бесконачних *Calle* и *Avenida*. Жан-Марк је на тренутак нестао, оставивши ме да разгледам древне креденце и ормане. Како се испоставило, упоредо са примаћом собом, налазило се унутрашње двориште, са фонтаницом, аутохтоном вегетацијом и великим папагајем, којег је домаћин за сваки случај затворио у кавез. *Ајресиван је, кидише на јосије, нешишо јојоуш верној јса чувара*. Над унутрашњим двориштем надстрешница се већ расклимала, а биље, фонтаница и папагај су се грејали под отвореним небом, тражећи сенке, које су у ово време покривале већ половину дворишта. Жан-Марк се вратио са боцом вина и неком закуском. Попили смо по једну чашу, али припрека, која се још држала за оквир врата овог дома, брзо нас је заморила и следеће чаше вина излазиле су из мене као зној од грожђа. Жан-Марк је још једном нестао и вратио се са кафом. Пре неких дванаест година Жан-Марк је напустио Париз и забасао у Јужну Америку, променивши неколико земаља. У Гранади је испрва радио у француском ресторану као кувар, затим се оженио, на крају се занимао искључиво сликарством. Моји први утисци о Никарагви, у којима се слажем са Жан-Марком, враћају његово памћење уназад. Ја му кажем да је поред пута, од Манагве до Гранаде,

на зеленим падинама, много пластичних флаша, које, рекло би се, бацају сви који нису лењи. А Жан-Марк каже да је тога заиста много, али је сада боље јер пре неколико година гомиле пластике су се ваљале на све стране. То је ишло дотле да су, из шале, говорили да се за национални амблем Никарагве може сматрати празна флаша кока-коле. Ја кажем да одлепљене плакате председника Ортеге представљају гесло социјализма, демократије и хришћанства... Жан-Марк, померивши се у плетеној столици, одговара да су социјализам давно заборавили, да јефтина радна снага привлачи страни капитал, пропорције у друштву су такве какве јесу, национална елита одавно живи у САД, а они који нису елита, а којима је пошло за руком да се населе у Флориди, долазећи у Никарагву говоре енглески јер је то модерно, тиме показују своју различитост, вишу вредност и снобизам. Затим причам Жан-Марку о свом сусрету са малолетним проституткама, пропитујући га шта и ко их приморава да дежурају по тим ноћним раскршћима. *Па, знаш, каже Жан-Марк, бега; у сиромашним породицама понекад немају ни њањир њиринча, а породице су многочлане. На секс се овде њеда нешто дружије неју у њтрадиционалном евројском васијтању, јер рани сексуални односи у сиромашним породицама нису ништа необично; зајраво, мајке их неретио саме ошћремају из куће на њражњавање њаквој занаша. Уосијалом, секс-ѡуризам је овде изразио развијен, што се најбоље види ѡ ресијоранима: са киме сѡранци ѡроводе време? То су омашореле ѡргоње, које веровашњо лове своје ѡоследње узбуђење у живоју... Имају свој одмор – кажем. Шта?* – запиткује Жан-Марк – и наш разговор се прекида доласком његове младе супруге, која излива на нас бујицу шпанске лексике. Наравно, ова бујица је, у првом реду, била намењена њему. Ја сам – на одмору...

9.

Ернесто Карденал⁷ је становао у хотелу „Дарио“, са супротне стране Трга независности. Видео сам га кад је стајао крај прозора тог хотела, поздрављајући све учеснике поетског карневала. Био је у белој кошуљи и неизоставној црној беретки. Бела кошуља подсећала је на белу одећу Хеиста и његових ученика, а беретка – револуционарни Че Гевара стил. Чуо сам како овај осамдесетседмогодишњи апостол шпанског језика чита своје песме на Тргу независности, песме политичке и социјалне, а стотине његових слушалаца, за које је историја њихове земље пре свега у речима, у зеленим речима пејзажа, вулканског горја и плантажа кафе, у гласним протестима узбуђене гомиле и пуцњавом из калашњикова. Песме и недељне проповеди таложе се у сећању попут вулканског пепела – и производе нове речи и нову земљу. Карденал проповеда хришћанство као марксизам и марксизам као хришћанство; богатство је – зло, непријатељ је – амерички империјализам, револуција је претрпела пораз, али није завршена. Карденалови социјални и политички стихови протести, чланци о друштвеним и идеолошким темама не напуштају Никарагву као ни кише. У његовом стваралаштву је некако равноправно расподељено: цару – цареву, а Богу – бојже, како и приличи католичком

⁷ Следбеник Христа у духовном животу, Маркса у политичком ставу, а Паунда у поезији, Ернесто Карденал (1925–2020) живео је у манастиру, основао комуно на Солентинамеу, припадао покрету теологије ослобођења, био министар културе у сандинистичкој влади. (Прим. ѡрев.)

свештенику и социјалном активисти, како и приличи истинском песнику. Поетски карневал, који је у очима Карденала упалио искрице поетског братства, лаганим ко-раком је промицао поред хотела „Дарио“ и остављао песника поред ресторана са супротне стране, поред ситих западних туриста и музике, која је махала репом, као тек упецана риба у језеру, коју само Христос дели на њих пет хиљада, коју песник дели својим речима, јер онај који има уши треба да их чује, да их чује и разуме.

10.

Из Манагве је дошао пар са којим сам се договорио путем интернета. Дошли су снажним осмоцилиндарским џипом и покупили ме испред хотела „Алхамбра“. Пре тога сам око сат и по седео на веранди хотела, пио пиво, бранећи се од продаваца керамике и деце-просјака. Да бих некако прекратио чекање, на неко време сам напустио веранду и поново прошао лавиринтима пијаце са сувенирима. Ова пијаца је за туристе, а градска, одистинска, на којој се тргује производима, налазила се неколико квартава даље, али већ на прилазу се видело да су сва слободна места на улици заузели продавци, тако да тезги очигледно нема довољно за све. Свако јутро су ме посматрале слике на којима је јарким бојама представљен никарагвански живот, које су ређали продавци, бришући прашину са њих јучерашњим новинама. Био је то својеврсни национални кич, најчешће са зградама црвених кровова, смештених на зеленим падинама неког града, можда Гранаде, Манагве или Леона; кичерајска сексуалност истицала се у повећаним облицима женског тела. Осећао се мирис кафе, куваног кукуруза и говеђег меса, а пиво је постајало једина река којом би се радо пливало. Примицало се једанаест сати па ће ускоро оморина завладати овим улицама омамљујућим умором и жеђи. Приметио сам да ми се продавац породичне керамике Бизмарк, код кога сам већ купио неколико предмета, осмехује. Бизмарк ће се осмехивати чак и ако данас још ништа није продао, чак и ако сутра не прода ништа, он ће се ипак осмехивати.

11.

Понекад се дешава, нарочито ако си између четрдесете и педесете, када си у туђем граду, у туђој земљи, када свако јутро кроз одшкринут прозор туш-кабине, са топлим ветром и зеленом топлотом, са улице улазе слатки гласови тамнопутих жена и девојака. То је период када пензију још не дају, а девојке више *не гају*, то је период када тело, припремајући се за старост и смрт, хоће да запамти топлоту очију, извајаност усана, речи, које су случајно налетеле на језик, када је душа закупљена стотинама очију и гледа на другу, тражећи у њој саговорника и подршку. То је период, када је у овој земљи фебруар, када кише и птице лебде између облака и зелених вулкана, када се псећи дани завршавају у фебруару, када се разговори завршавају око поноћи, када са стола шаком бришеш нанета зрнца песка – и када ветар гаси свеће које конобари пале, када се деца са распуста враћају у школе – и када се ти враћаш речима, које мораш рећи не својим језиком, бојиш се да не погрешаш, али те разумеју. Вама је остало само три дана, која ћете провести полугладни. Можда зато што, враћајући се из Леона, она

није имала одакле да телефонира или напише мејл, мада га ти ионако не би проверавао, јер си цео дан тумарао по падинама вулкана, затим ишао на ручак у ресторан, потом тражио неки намештај, јер је пар који је код тебе дошао из Манагве пожелео да купи неке ноћне ормариће, па си с њима обишао неколико места, неколико успутних продавница намештаја. Она је у то време пливала језером Никарагва, а ти си мислио да је она још у Леону. Касније је неко окачио снимке на Фејсбук; ти си је на њима видео у зеленој одећи, и да су сви пловили на туристичком броду. И како су прљави таласи ударали о труп тог бродића, и како је зеленило поступно прелазило са земље на воду, зеленећи таласе. Заправо, ти ћеш схватити да се ваше време одиграло на разним странама. Оно двоје мојих познаника је још предложило да обиђемо градић Масају, где има још неких вулкана и вулканских језера. Ти си мислио на град Леон, али сте се налазили у различитим групама. Ти си се са својом вратио после ручка, а група из Леона – касно увече, ближе поноћи. Али ти то ниси знао. Те вечери си дуго седео за столом на тераси, пио пиво, посматрао саламандере који су шетали по плафону ресторана, снажно приањајући за површину пловним кожицама међу раширеним прстима, пратио си их погледом јер су њихове очи светлеле зеленом топлотом, коју су они – копилад – прикупили током дана. Затим кратак разговор на Тргу независности, кад си је упитао: да ли је удата, а она је одговорила да није. И кад је она упитала: *Да ли си ти ожењен?*, а ја одговорио потврдно. Даље више није било никаквих речи. Наредног дана је био заједнички доручак – омлет са свежим парадајзом и зеленим насеченим спанаћем, а такође и кафа. До вашег стола су стално прилазили, нешто говорили, нешто писали, нешто поклањали, размењивали време за речи, осмех – на додир руке, књигу – на мејл адресу. Италијан ме је упитао да ли знам ко је краљица овог фестивала. Климнуо сам главом, а он ме је, осмехнувши се, потапшао по рамену.

12.

Е па, ето, Гранадо, наши рачуни су измирени. Дани су побројани, кофери – спаковани, песме – прочитане. Ти ћеш остати и убудуће са својим улицама и црквама, продавцима и сиромаштвом. У хотел „Алхамбра“ доћи ће нови гости, и они ће остављати напојнице, и њима ће се осмехивати собарице, и они ће у фонтану бацати новчиће. За нашим столом ће седети други парови, друге приче ће вести њихови језици, развезани вином или пивом, друге руке додириваће друге руке, а непромењени ће бити само песак са језера, прашинчина, коју свако јутро прскају и мету, затим продавци керамике и мршави и мирољубиви пси луталице, као и музика, карневал и песме. И ако то буде у фебруару, онда ћеш им уза све то, Гранадо, додати, ма ко ту био, још и пасје дане, односно распуст.

Да сте здраво, девојке са поноћног раскршћа – доћи ће вам нови клијенти па ћете се до миле воље пити кола-коле;

остајте у миру, вечито гладни пси;

спавајте, пијанци, под дрвећем на свежем ваздуху, потребан вам је одмор;

свирајте, оркестри;

ударај о зидове улица и о асфалт, карневалска рибо;

читајте, министре културе, Ернесто Карденале, своје песме и молите се за нас;
лети, Никасио Урбина,⁸ са својим књигама;
смеј се својим тајанственим осмехом, Ђокондо Бели;⁹
зелените се, вулкани, и рађај се, кафо, на падинама;
долазите, дани и ноћи – а ја ћу у песми „Враћајући се у Гранаду“ оставити место за
сточић на веранди хотела „Алхамбра“, да га устоличим заувек!

Bronwyn – мештани нас познају појединачно
можда ће над сточићем бити таблица
овде воле песнике и после смрти
ја разгледам по небу астралном
ти долећеш већ до Аустралије
добро је ипак што смо смртни

* * *

Мост Веразано у Њујорку светлео је зеленим ватрама, које наликују ваздуху у Гранади. Ја сам дубоко удисао ледени ваздух, слагао га на крајнике, не бих ли – на неколико тренутака – задржао те зелене речи, да бих их заборавио.

(2012)

(Са украјинској превео **Јарослав Комбиљ**)

⁸ Никарагвански песник, есејиста, приповедач, књижевни критичар. (Прим. прев.)

⁹ Контрoверзна никарагванска песникиња, активна учесница сандинистичке револуције. (Прим. прев.)